

КОМИСИЯ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА СЪОБЩЕНИЯТА

ПРОЕКТ!

Приложение към решение № 372 от 21.10.2021 г.

ПРАВИЛА за използване на радиочестотен спектър за радиосъоръжения от любителска радиослужба

Раздел I. Общи положения

Чл. 1. Правилата уреждат условията за използване на радиочестотен спектър, включително техническите параметри за работа на радиосъоръжения от любителска радиослужба, както и изискванията към лицата, които ги използват.

Чл. 2. Радиосъоръжения от любителска радиослужба могат да се използват само от лице, на което е издадено разрешително за правоспособност на радиолюбител или хармонизирано радиолюбителско свидетелство (HAREC), наричано по-нататък „радиолюбител”.

Чл. 3. Използването на радиосъоръжения от любителска радиослужба е дейност, извършвана от радиолюбители без материален интерес и за лични цели, обхващаща предаване и приемане на информация чрез системи и средства за радиосъобщения, с цел обучение и самообучение, технически проучвания и установяване на любителски радиовръзки.

Чл. 4. Радиочестотният спектър за работа на радиосъоръжения от любителска радиослужба обхваща разпределения за любителска радиослужба и любителска спътникова радиослужба радиочестотен спектър, посочен в приложение № 1.

Чл. 5. Радиосъоръженията от любителска радиослужба могат да се използват само от радиолюбители.

Чл. 6. Правата и задълженията, свързани с използването на радиочестотен спектър за радиосъоръжения от любителска радиослужба съгласно тези правила, възникват от датата на издаване на разрешителното за правоспособност на радиолюбител.

Чл. 7. Условията и редът за придобиване на правоспособност на радиолюбител са посочени в приложение № 2.

Чл. 8. (1) Разрешителни за правоспособност и опознавателни знаци на радиолюбители се предоставят от страна на оправомощени от комисията длъжностни лица. Опознавателни знаци на радиолюбители и радиоклубове се предоставят за ползване, както следва:

1. лични опознавателни знаци на радиолюбители/радиоклубове;
2. временни опознавателни знаци на радиолюбители/радиоклубове;
3. опознавателни знаци на любителски ретранслатори, радиофарове и други видове автоматични стационарни радиостанции;

4. опознавателни знаци на любителски радиопредаватели, използвани за спорта радиозасичане.

(2) Лични слушателски знаци се предоставят за ползване на радиолюбители слушатели.

(3) Комисията за регулиране на съобщенията, наричана по-нататък „комисията“ публикува на интернет страницата си информация за опознавателните знаци, предоставени за ползване на радиолюбители, радиоклубове и радиолюбители слушатели, която включва:

1. данни за опознавателен знак;
2. за физически лица – радиолюбителски клас;
3. за юридически лица и еднолични търговци (радиоклубове) – наименование (фирма), седалище и адрес на управление, опознавателен знак на отговорника;
4. за автоматични любителски радиостанции – опознавателен знак на отговорника.

Чл. 9. Срокът на действие на опознавателен знак, предоставен за ползване на радиолюбител, не се ограничава във времето, освен в случаите на предоставен временен опознавателен знак или опознавателен знак, предоставен на радиолюбител чужденец.

Чл. 10. Условието и редът за предоставяне на опознавателни знаци са посочени в приложение № 3.

Чл. 11. За полагане на изпит за придобиване правоспособност на радиолюбител, за предоставяне за ползване на опознавателен знак, за издаване на документи на чужд език (HAREC и/или СЕРТ), както и за издаване/преиздаване на разрешително за правоспособност на радиолюбител до комисията се подава заявление по образец, публикуван на интернет страницата на комисията.

Чл. 12. (1) Заявителите заплащат еднократни такси за административни услуги съгласно Тарифата за таксите, които се събират от Комисията за регулиране на съобщенията по Закона за електронните съобщения.

(2) За предоставяне за ползване на опознавателен знак на радиолюбител или любителски радиоклуб не се дължи административна такса.

Чл. 13. До радиолюбителите могат да бъдат отправяни обосновани писмени искания за предоставяне на информация по реда, предвиден в Закона за електронните съобщения.

Раздел II.

Условия за ползване и технически характеристики на радиосъоръженията от любителска радиослужба

Чл. 14. Използването на радиосъоръжения от любителска радиослужба е само според класа на разрешителното за правоспособност на радиолюбителя с мощностите, в радиочестотните ленти и с класовете на излъчване, посочени в приложение № 1.

Чл. 15. При използването на радиочестотния спектър се спазват действащите в Република България стандарти и стандартизационни документи, приложими за радиосъоръженията по чл. 1.

Чл. 16. Радиолюбителят има право да изгражда и да използва любителска радиостанция.

Чл. 17. При започване и завършване на всяка любителска радиовръзка радиолюбителят предава опознавателния си знак.

Чл. 18. (1) Любителските ретранслатори, радиофарове и другите видове автоматични радиостанции предават автоматично опознавателния си знак.

(2) Любителските радиофарове предават автоматично и местонахождението си (локатор).

Чл. 19. При използване на любителска радиостанция извън постоянния си адрес радиолюбителят предава след опознавателния си знак под дробна черта:

1. цифрата „1” за Южна България (първа зона) или цифрата „2” за Северна България (втора зона) – за временна работа от друго населено място, ако радиостанцията се охранява от електрическата мрежа на временното местопребиваване;

2. буквата „П” или думата „портативна” (при телефония) – за работа с подвижна носима любителска радиостанция;

3. буквата „М” или думата „мобилна” (при телефония) – за работа от сухопътно превозно средство;

4. буквите „ММ” или думите „морска мобилна” (при телефония) – за работа от борда на плавателен съд;

5. буквите „АМ” или думата „авиомобилна” (при телефония) – за работа от борда на въздухоплавателно средство;

6. изискванията на този член не са задължителни при участие в радиолюбителски състезания.

Чл. 20. При работа на телефония се ползва международната фонетична азбука съгласно приложение № 4. Поясняващи думи на български език са допустими само при радиовръзки между български радиолюбители.

Чл. 21. Радиолюбителят има право да работи на клубна любителска радиостанция, като спазва изискванията, посочени в приложение № 1.

Чл. 22. (1) Лице, което не притежава разрешително за правоспособност на радиолюбител или хармонизирано радиолюбителско свидетелство (HAREC), има право да работи на клубна любителска радиостанция в присъствието на отговорника на радиостанцията и под ръководството на радиолюбител клас 1.

(2) Радиовръзките по ал. 1 могат да се установяват между любителски радиостанции, намиращи се на територията на Република България, както и с любителски радиостанции на територията на държави, с които Република България има сключени двустранни споразумения, или на територията на държави, в които това не е забранено.

Чл. 23. Радиолюбителят е длъжен:

1. да не осъществява електронни съобщения по търговски начин чрез любителска радиостанция;

2. да не излъчва носеща честота, сигнали или съобщения, ако не се е идентифицирал посредством опознавателния си знак, както и да не използва за целта чужди, недействителни или съкратени опознавателни знаци;

3. да не предава заблуждаващи сигнали за бедствие и/или други извънредни обстоятелства и други сигнали със сходно съдържание;

4. да не използва шифър и кодове (условен език), цифри, думи или съкращения, които нямат общоизвестен смисъл.

Чл. 24. Радиолюбителят не трябва да ограничава или възпрепятства по какъвто и да е начин използването на любителските ретранслатори, радиофарове и други видове автоматични радиостанции.

Чл. 25. Инсталирането и използването на любителска радиостанция от борда на плавателен съд или въздухоплавателно средство се извършва само със съгласието на съответния капитан (командир).

Чл. 26. (1) При използването на радиочестотния спектър трябва да се спазват нормите и изискванията за защита на населението от вредното въздействие на електромагнитни полета в съответствие с Наредба № 9 от 14 март 1991 г. за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти.

(2) Радиолюбителят трябва да предприеме мерки за намаляване до минимум на риска за населението от вредните електромагнитни полета и излъчвания, като разполага електронните съобщителни устройства на такива места, където населението ще бъде най-малко изложено на вредни излъчвания.

(3) В случай че електромагнитните излъчвания, вследствие експлоатацията на електронните съобщителни устройства, превишат определените в съответните стандарти гранични стойности, радиолюбителят се задължава да ги приведе в съответствие възможно най-бързо или ако това е невъзможно да спрат използването на засегнатите устройства.

(4) При възникване на проблем, свързан с електромагнитната съвместимост, радиолюбителят прави за своя сметка съответните промени в местоположението и параметрите на електронните съобщителни устройства, предписани от оправомощени служители по чл. 312, ал. 1 от Закона за електронните съобщения.

Чл. 27. (1) Използването на любителската радиостанция не трябва да причинява смущения на други радиосъоръжения и на други електронни съобщителни мрежи за собствени нужди, отговарящи на съответните стандарти.

(2) Радиолюбителят не трябва да предизвиква смущения на зает радиочестотен канал (честота) от любителската радиослужба.

Чл. 28. Радиолюбителят трябва да изгражда, инсталира и поддържа антените и свързващите линии на любителската радиостанция по такъв начин, че минималното разстояние между съставните им части вътре в сградите и която и да е част от съществуващите електронни съобщителни устройства да бъде не по-малко от 1 метър. По-къси разстояния се допускат за екранирани линии, ако се гарантира работа без взаимно смущение.

Чл. 29. Не се допуска свързване на заземителните проводници на любителските радиостанции

с електронни съобщителни устройства.

Чл. 30. Използваните технически средства от радиолюбителя трябва да отговарят на следните изисквания:

1. лентата на модулиращите звукови честоти да бъде в обхвата от 0,3 до 3 kHz;
2. максимално допустимата широчина на честотната лента за различните класове на излъчване да не превишава следните стойности:

- телеграфия с незатихващи колебания, код на Морз (CW) – 100 Hz;
- двулентова телефония с амплитудна модулация (AM) – 6 kHz;
- еднолентова телефония с амплитудна модулация и потисната носеща честота (SSB) – 2,7 kHz;

3. максималната честотна девиация при класове на излъчване с честотна модулация (FM) да не превишава:

- за честоти под 30 MHz – ± 3 kHz;
- за честоти от 30 до 440 MHz – ± 5 kHz;
- за честоти над 440 MHz – в зависимост от техническите спецификации на радиосъоръжението и съответните стандарти;

4. любителската радиостанция да има възможност за настройка на радиопредавателя при изключен краен усилвател на мощност, при използване на еквивалентна антена или по друг начин, гарантиращ минимални нежелани излъчвания;

5. страничните излъчвания на радиопредавателя на любителската радиостанция да бъдат не по-големи от:

– за предаватели с работни честоти, по-ниски от 30 MHz, включително SSB – минус $(43 + 10 \log(\text{PEP}) \text{ dB})$ или минус 50 dB (спрямо върховата мощност), което е по-малко ограничаващо; PEP е върховата мощност на входа на антената;

– за еднолентова телефония с амплитудна модулация и потисната носеща честота (SSB) от подвижна радиостанция – минус 43 dB (спрямо върховата мощност);

– за предаватели с работни честоти над 30 MHz – минус $(43 + 10 \log(P))$ или минус 70 dBc (децибелни спрямо немодулирана носеща), което е по-малко ограничаващо; P е средна мощност;

6. измерването на страничните излъчвания по т. 5 се извършва при следните условия:

- за честоти от 9 kHz до 150 kHz измервателната честотна лента е 1 kHz;
- за честоти от 150 kHz до 30 MHz измервателната честотна лента е 10 kHz;
- за честоти от 30 MHz до 1 GHz измервателната честотна лента е 100 kHz;
- за честоти над 1 GHz измервателната честотна лента е 1 MHz.

Чл. 31. (1) Използването на радиосъоръжения от любителска радиослужба, които се предоставят на пазара, трябва да е в съответствие с изискванията на Наредбата за съществените изисквания и оценяване съответствието на радиосъоръжения, Наредбата за съществените изисквания и оценяване на съответствието за електромагнитна съвместимост и Наредбата за съществените изисквания и оценяване на съответствието на електрически съоръжения, предназначени за използване в определени граници на напрежението.

(2) Радиосъоръженията от любителска радиослужба, които се предоставят на пазара, трябва да отговарят на изискванията на БДС EN 301 783.

Раздел III.

Отнемане на разрешително за правоспособност на радиолюбител и/или на опознавателни знаци, предоставени на радиолюбител/радиоклуб

Чл. 32. При първо нарушение на тези правила, установено с влязло в сила наказателно постановление, се изпраща предупредително писмо до радиолюбителя/радиоклуба, с което уведомяват, че при второ нарушение, извършено при условията на чл. 33, ал. 1, т. 1, разрешителното за правоспособност и/или предоставените опознавателни знаци ще бъдат отнети.

Чл. 33. Издадено разрешително за правоспособност на радиолюбител и/или предоставени опознавателни знаци се отнемат в следните случаи:

1. при установено с влязло в сила наказателно постановление нарушение на тези правила, извършено в едногодишен срок от влизането в сила на наказателното постановление, с което е наложено наказание за нарушението по чл. 32;

2. когато радиолюбителят/радиоклубът не използва радиочестотния спектър, предоставен за осъществяване на електронни съобщения чрез радиосъоръжения от любителска радиослужба по предназначението, определено в чл. 3 от тези правила;

3. при липса на отговорник на любителски автоматични радиостанции и/или клубни радиостанции;

4. по мотивирано писмено искане на компетентен орган при установени действия на радиолюбителя, които застрашават националната сигурност при осъществяване на електронни съобщения чрез радиосъоръжения от любителска радиослужба.

Чл. 34. Отнемането на издадено разрешително за правоспособност на радиолюбител и/или предоставени опознавателни знаци се извършва от оправомощени от комисията длъжностни лица.

Чл. 35. Разрешително за правоспособност на радиолюбител и/или опознавателен знак се отнема при наличие на предпоставките по чл. 33, т. 1-3 след предварително писмено уведомяване на радиолюбителя/радиоклуба, като изрично се посочват конкретните основания и мотиви. В случаите по чл. 33, т. 4, разрешително и/или опознавателен знак се отнема незабавно, без да се изпраща уведомление до радиолюбителя/радиоклуба.

Чл. 36. В случаите по чл. 33, т. 1-3, с уведомлението по чл. 32 се дава срок на радиолюбителя/радиоклуба не по-кратък от 30 дни за становище.

Чл. 37. (1) Предоставените опознавателни знаци на лице, чието разрешително за правоспособност на радиолюбител е отнето, се освобождават от датата на получаване на уведомлението за отнемането на разрешителното.

(2) Предоставените опознавателни знаци на радиоклуб, чийто клубен знак е отнет, се освобождават от датата на получаване на уведомлението за отнемането на знака.

Чл. 38. Лице, чието разрешително за правоспособност на радиолюбител е отнето, може да се яви отново на изпит за придобиване на радиолюбителския клас, който е притежавал, не по-рано от 12 месеца от изтичане на срока по чл. 37, ал. 1.

Чл. 39. В случаите по чл. 33, т. 1-4 радиоклуб може да подаде заявление за предоставяне на нов опознавателен знак не по-рано от 12 месеца от изтичане на срока по чл. 37, ал. 2.

Допълнителна разпоредба

§ 1. По смисъла на тези правила:

1. „Любителска радиостанция” е радиосъобщително средство, което се състои от една или няколко радиопредавателни или радиоприемни апаратури или комбинация от тях, включително антенно-фидерни системи и спомагателни устройства, и може да се използва за осъществяване на електронни съобщения поне в един от обхватите съгласно приложение № 1.

2. „Стационарна радиостанция” е радиостанция, която е инсталирана и работи от точно определено географско местоположение.

3. „Подвижна радиостанция” е радиостанция, която може да бъде премествана и да работи от точки с различно географско местоположение или в движение.

4. „Подвижна возима радиостанция” е подвижна радиостанция, която може да бъде инсталирана на превозно средство и е предназначена за работа от място или по време на движение.

5. „Подвижна носима радиостанция” е подвижна радиостанция, която може да бъде носена и обслужвана от едно лице и е предназначена за работа от място или по време на движение.

6. „Максимална мощност на изхода на предавателя” се изразява с върхова мощност.

7. „Върхова мощност” е средната мощност, подадена от предавателя към фидера на антената в продължение на един радиочестотен период, съответстваща на максималната амплитуда на обвивката на модулирания сигнал при нормални условия на работа.

8. „Средна мощност” е мощността, подадена от преподавателя към фидера на антената за достатъчно продължителен интервал от време при нормални условия на работа.

9. „Любителски радиовръзки” са радиовръзките, установени между любителски радиостанции.

10. „Любителски радиоклуб” е сдружение на лица с радиолюбителска правоспособност за осъществяване на електронни съобщения чрез радиосъоръжения от любителска радиослужба, вписано в регистъра за юридическите лица с нестопанска цел, воден от Агенцията по вписванията към министъра на правосъдието, или принадлежащо към организация, учреждение, ведомство или други субекти – юридически лица или еднолични търговци.

11. „Любителски ретранслатор” (аналогов, цифров) е автоматична любителска стационарна радиостанция или автоматична любителска радиостанция, монтирана на балони и спътници, която се използва като междинна за приемане, преобразуване и препредаване на сигнали, излъчени от любителски радиостанции.

12. „Любителски радиофар” е автоматично предаваща стационарна радиостанция или автоматично предаваща радиостанция, монтирана на балони и спътници, с малка мощност, работеща непрекъснато в дадена любителска честотна лента и определена фиксирана честота.

13. „Радиолюбителско състезание” е спортна електронна съобщителна дейност чрез радиосъоръжения от любителска радиослужба, която протича в предварително определен интервал от време, през който любителските радиовръзки се провеждат по определени спортни правила и критерии.

14. „Поясняваща дума” е дума от международната фонетична азбука, с която се пояснява съответната буква при работа на телефония.

15. „e.i.g.p.” е еквивалентна изотропно излъчена мощност.

16. „Клубна любителска радиостанция” е любителска радиостанция, която се използва за осъществяване на електронни съобщения от любителски радиоклуб.

17. „Телеграфия” е форма на осъществяване на електронни съобщения, при която информацията се представя чрез използване на кода на Морз.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 2. Правилата са приети с решение №/.....2021 г. на Комисията за регулиране на съобщенията на основание чл. 66а, ал. 3 от Закона за електронните съобщения.

§ 3. Техническите изисквания за осъществяване на електронни съобщения чрез радиосъоръжения от любителската радиослужба (обн., ДВ, бр. 88 от 2007 г.; посл. изм., бр. 3 от 2018 г.), приети с Решение № 559 от 21 декември 2018 г. на КРС се отменят.

§ 4. Опознавателните знаци, предоставени с удостоверенията по Обща лицензия № 207 от 1999 г. за осъществяване на далекосъобщителна дейност за собствени нужди за целите на любителската радиослужба и по Обща лицензия № 207 от 2004 г. за осъществяване на далекосъобщения чрез радиосъоръжения от любителската радиослужба, както и предоставени по реда на отменените технически изисквания, запазват своето действие.

§ 5. Издадените до влизането в сила на тези правила разрешителни за правоспособност на радиооператор – любител запазват своето действие.

§ 6. Издадените до влизането в сила на тези правила свидетелства за радиолюбителски клас и разрешителни за радиолюбителска правоспособност запазват своето действие, като се приравняват на разрешителните за правоспособност на радиолюбител, както следва:

1. свидетелствата за радиолюбителски клас А, В и С се приравняват на разрешително за правоспособност на радиолюбител клас 1;

2. свидетелството за радиолюбителски клас D се приравнява на разрешително за правоспособност на радиолюбител клас 2;

3. разрешителното за радиолюбителска правоспособност клас 2 се приравнява на разрешително за правоспособност на радиолюбител клас 1;

4. разрешителното за радиолюбителска правоспособност клас 3 се приравнява на разрешително

**Радиочестотен спектър за работа на радиосъоръжения от любителска радиослужба,
разрешени максимални мощности и класове на излъчване на любителските радиостанции**

Радиочестотна лента	Начин на ползване съгласно Националния план за разпределение на радиочестотния спектър (П – първична основа, В – вторична основа)	Радиолюбителски клас	Максимална мощност на изхода на предавателя	Клас на излъчване	Допълнителни условия
135,7 – 137,8 kHz	В	1	1 W	A1A	а)
472 – 479 kHz	В	1	1 W	A1A	а) б)
1810 – 1850 kHz	П	1	100 W	A1A, J3E	в) г)
1850 – 2000 kHz	В	1	10 W	A1A, J3E	-
3500 – 3800 kHz	П	1	350 W	Всички класове на излъчване	в)
5250 – 5450 kHz	В	1	100 W	Всички класове на излъчване	д)
7000 – 7200 kHz	П	1	350 W	Всички класове на излъчване	в) г) е)
10100 – 10150 kHz	В	1	350 W	A1A J2 (A, B, C, D)	-
14000 – 14350 kHz	П	1	350 W	Всички класове на излъчване	в) г) е)
18068 – 18168 kHz	П	1	350 W	Всички класове на излъчване	в) е)
21000 – 21450 kHz	П	1	350 W	Всички класове на излъчване	в) г) е)
24890 – 24990 kHz	П	1	350 W	Всички класове на излъчване	в) е)
28 – 29,70 MHz	П	1	350 W	Всички класове на излъчване	в) г) е)
50 – 50,9625 MHz	В	1	100 W	Всички класове на излъчване	ж)
51,5125 – 51,5375 MHz	В	1	100 W	Всички класове на излъчване	ж)
70 – 70,50 MHz	В	1	50 W	A1 (A, B, C, D); J3 (C, E, F)	-
144 – 146 MHz	П	1	150 W	Всички класове на излъчване	в) е)
144 – 146 MHz	П	2	5 W	A3E, F2D, F3E, J3E	е)
430 – 440 MHz	П	1	100 W	Всички класове на излъчване	в) е)
430 – 440 MHz	П	2	5 W	A3E, F2D, F3E, J3E	е)
1240 – 1300 MHz	В	1	50 W	Всички класове на излъчване	-
2300 – 2450 MHz	В	1	5 W	Всички класове на излъчване	е)
3400 – 3500 MHz	В	1	5 W	Всички класове на излъчване	-

Радиочестотна лента	Начин на ползване съгласно Националния план за разпределение на радиочестотния спектър (П – първична основа, В – вторична основа)	Радиолюбителски клас	Максимална мощност на изхода на предавателя	Клас на излъчване	Допълнителни условия
5650 – 5850 MHz	В	1	5 W	Всички класове на излъчване	е) з)
10 – 10,50 GHz	В	1	1 W	Всички класове на излъчване	е)
24 – 24,05 GHz	П	1	1 W	Всички класове на излъчване	е)
24,05 – 24,25 GHz	В	1	1 W	Всички класове на излъчване	-
47 – 47,20 GHz	П	1	1 W	Всички класове на излъчване	е)
75,50 – 77,50 GHz	В	1	1 W	Всички класове на излъчване	е)
77,50 – 78 GHz	П	1	1 W	Всички класове на излъчване	е)
78 – 81,50 GHz	В	1	1 W	Всички класове на излъчване	е)
122,25 – 123 GHz	В	1	1 W	Всички класове на излъчване	-
134 – 136 GHz	П	1	1 W	Всички класове на излъчване	е)
136 – 141 GHz	В	1	1 W	Всички класове на излъчване	е)
241 – 248 GHz	В	1	1 W	Всички класове на излъчване	е)
248 – 250 GHz	П	1	1 W	Всички класове на излъчване	е)

Допълнителни условия:

а) 1 W e.i.r.p.;

б) в радиочестотна лента 472 – 479 kHz станциите на радиолюбителската радиослужба не трябва да причиняват вредни радиосмущения на станциите на въздушната радионавигация или да изискват защита от тях; не трябва да се причиняват вредни радиосмущения на радиочестота 490 kHz;

в) при участие в радиолюбителски състезания и за експериментални цели (връзки чрез отражение от Луната, метеорни следи и др.) в радиочестотните ленти:

1810 – 1850 kHz

3500 – 3800 kHz

7000 – 7200 kHz

14000 – 14350 kHz

18068 – 18168 kHz

21000 – 21450 kHz

24890 – 24990 kHz

28 – 29,70 MHz

144 – 146 MHz

430 – 433,05 MHz

може да се използва радиопредавател с изходна мощност до 1000 W в стационарен режим на работа от радиолюбители, притежаващи радиолюбителски клас 1 и стаж минимум 5 години, както и от радиоклубове; за целта радиолюбителят/радиоклубът предоставя на комисията данни за

използваната любителска радиостанция;

г) при участие в радиолубителски състезания в радиочестотните ленти:

1810 – 1850 kHz

7000 – 7200 kHz

14000 – 14350 kHz

21000 – 21450 kHz

28 – 29,70 MHz

може да се използва радиопредавател с изходна мощност до 1500 W в стационарен режим на работа от радиолубители, притежаващи радиолубителски клас 1 и стаж минимум 5 години, както и от радиоклубове; за целта радиолубителят/радиоклубът предоставя на комисията данни за използваната любителска радиостанция;

д) еквивалентната изотропно излъчена мощност (e.i.r.p.) на станциите от любителска радиослужба, използващи радиочестотна лента 5351,5 – 5366,5 kHz, не трябва да превишава 15 W;

е) радиочестотните ленти:

7000 – 7100 kHz

14000 – 14250 kHz

18068 – 18168 kHz

21000 – 21450 kHz

24890 – 24990 kHz

28 – 29,70 MHz

144 – 146 MHz

434,79 – 438 MHz

2400 – 2450 MHz

5650 – 5725 MHz

5830 – 5850 MHz

10,45 – 10,50 GHz

24 – 24,05 GHz

47 – 47,20 GHz

75,50 – 81,50 GHz

134 – 141 GHz

241 – 250 GHz

могат да се използват и от радиосъоръжения от любителска спътникова радиослужба съгласно изискванията за любителска радиослужба;

ж) радиочестотни ленти 50 – 50,9625 MHz и 51,5125 – 51,5375 MHz се използват на вторична основа. Радиочестотната лента 51,5125 – 51,5375 MHz се използва само в стационарен режим на работа. Станциите, работещи в любителска радиослужба, не трябва да причиняват вредни смущения или да претендират за защита от радари за профилиране на вятъра (wind profiler radars), работещи в радиослужба радиолокация;

з) в радиочестотна лента 5650 – 5670 MHz любителската спътникова радиослужба може да работи, при условие че не причинява вредни смущения на другите радиослужби, работещи в този честотен обхват. Всякакви вредни смущения от станции в любителска спътникова радиослужба трябва да бъдат отстранявани незабавно. Използването на тази лента от любителска спътникова радиослужба е ограничено до посоката Земя – Космос.

Забележки:

1. „Радиочестотна лента” включва целия полезен спектър на сигнала.

2. В радиочестотните ленти, където любителската радиослужба е на вторична основа, излъчваната мощност е съгласно приложението само ако не причинява смущения на радиослужбите на първична основа.

3. Когато е посочено, че са възможни „всички класове на излъчване”, е необходимо класовете

на излъчване да бъдат съобразени с разпределението, направено от Международния радиолюбителски съюз (International Amateur Radio Union – IARU).

4. При използване на подвижна возима радиостанция и за любителски радиофарове максималната разрешена мощност се определя съгласно таблицата по-горе, но не може да надвишава 50 W.

5. При използване на подвижна носима радиостанция максималната разрешена мощност се определя съгласно таблицата по-горе, но не може да надвишава 10 W.

6. За любителски ретранслатори изискванията са следните:

Радиочестотна лента	Максимална мощност на изхода на предавателя	Клас на излъчване
29500 – 29700 kHz	100 W	съгласно разпределението на IARU
144 – 146 MHz	50 W	
430 – 440 MHz		
1240 – 1300 MHz	10 W	

7. За любителски предаватели за спорта радиозасичане изискванията са следните:

Радиочестотна лента	Максимална мощност на изхода на предавателя	Клас на излъчване
3510 - 3600 kHz	5 W	A1A
144 - 145 MHz	1,5 W	A2A

Приложение № 2
към чл. 7

Условия и ред за придобиване на правоспособност на радиолюбител

1. Българските радиолюбители в зависимост от тяхната теоретична и практическа подготовка се класифицират в два радиолюбителски класа: клас 1 – еквивалентен на СЕРТ лиценз, и клас 2 – национален клас. Лицата, упражняващи само радиолюбителска слушателска дейност, са радиолюбители слушатели.

2. Разрешително за правоспособност на радиолюбител за съответния радиолюбителски клас и/или хармонизирано радиолюбителско свидетелство (HAREC) по Препоръка T/R 61-02 на Европейската конференция по пощи и далекосъобщения (CEPT) се издава от оправомощените от комисията длъжностни лица в 30-дневен срок след успешно полагане на изпит по:

2.1. електротехника и радиотехника;

2.2. кодове и радиолюбителски съкращения, правила и процедури при осъществяване на радиолюбителски връзки;

2.3. нормативна уредба – Радиорегламента на ITU, Закон за електронните съобщения и тези правила.

3. Изпитът по т. 2 е писмен и се провежда на тестови принцип по програма, съответстваща на Препоръка T/R 61-02 на CEPT.

3.1. Всеки тест съдържа 60 въпроса.

3.2. Изпитът се счита за успешно положен, ако кандидатът е отговорил правилно на не по-малко от 48 въпроса.

4. Радиолюбителите повишават квалификацията си, започвайки от клас 2.

4.1. Лице, придобило разрешително за правоспособност на радиолюбител за клас 2, има право да кандидатства за клас 1 на следващия или всеки по-следващ изпит, насрочен от КРС.

5. Изпитите се провеждат от изпитна комисия, назначена от председателя на КРС.

5.1. Изпитната комисия има следния състав:

- двама представители на КРС, единият от които е председател на изпитната комисия;
- един член – радиолобител с разрешително за правоспособност на радиолобител – клас 1.

5.2. Изпитите се провеждат по график и на места, определени от председателя на КРС.

5.3. За резултатите от изпита изпитната комисия съставя протокол, който се утвърждава от председателя на КРС.

5.4. Писмените работи по т. 3 се съхраняват от КРС в продължение на една година.

6. Кандидат за полагане на изпит е всяко физическо лице, което е:

а) на възраст до 14 години (за изпит за клас 2); на възраст над 14 години (за изпит за клас 1 и клас 2);

б) подало заявление по образец и придружаващите го документи – не по-късно от 2 дни преди обявената дата на изпита; за лицата до 14 години заявлението се подава от името на родител или попечител, а за лицата от 14 до 18 години – с писмено съгласие на родител или попечител;

в) заплатило административна такса.

6.1. Когато кандидатът не се яви на посочената от него в заявлението дата, има възможност да го направи на всяка следваща обявена дата за изпит, но не по-късно от две години от подаване на заявлението.

7. Разрешително за правоспособност на радиолобител – чужденец с разрешение за пребиваване за повече от три месеца в Република България, се издава в 30-дневен срок след подадено заявление по образец при следните условия:

а) лицето притежава хармонизирано радиолобителско свидетелство (HAREC) в съответствие с Препоръка T/R 61-02 на СЕРТ;

б) квалификацията на радиолобителя съответства на изискванията за радиолобителски клас по тези правила

8. Радиолобител – чужденец, пребиваващ на територията на Република България до три месеца, може да осъществява електронни съобщения от територията на Република България, като предават LZ и под дробна черта личния си опознавателен знак, при условие че:

а) радиолобителят притежава СЕРТ лицензия в съответствие с Препоръка T/R 61-01 на СЕРТ, или

б) след подаване на заявлението КРС е удостоверила, че квалификацията на радиолобителя съответства на изискванията за радиолобителски клас по тези правила.

9. Документ за правоспособност на радиолобител се преиздава в 30-дневен срок от подаване на заявление по образец в следните случаи:

а) при изявено желание от радиолобителя при условията на § 6 от ПЗР на тези правила;

б) при загубване, кражба, повреждане или унищожаване;

в) при промяна в идентификационните данни на радиолобителя;

г) при подмяна на стар образец на разрешителното с нов;

д) при смяна на личен опознавателен знак.

9.1. При преиздаване по т. 9, букви „в”, „г” и „д” предходният документ се връща на комисията.

10. В 30-дневен срок от подаване на заявление по образец се издава на притежатели на разрешителни за правоспособност на радиолобител клас 1:

10.1. хармонизирано радиолобителско свидетелство (HAREC) в съответствие с Препоръка T/R 61-02 на СЕРТ;

10.2. СЕРТ лицензия в съответствие с Препоръка T/R 61-01 на СЕРТ за осъществяване на електронни съобщения чрез радиосъоръжения от любителската радиослужба при временен престой в страните, присъединили се към тази препоръка.

11. Заявлението се подава на български език и съдържа:

а) идентификационни данни на заявителя – три имена, единен граждански номер (за чужденците – личен номер), постоянен адрес и данни за контакт: адрес за кореспонденция,

електронна поща и телефонен номер на заявителя; в случаите на подаване на заявление за лица до 14 години заявлението съдържа и идентификационните данни на тези лица;

б) данни за опознавателен знак.

11.1. Към заявлението се прилагат:

а) писмено съгласие на родител или попечител (за лица от 14 до 18 години);

б) копие на разрешително за правоспособност на радиолюбител (изисква се, когато разрешителното не е издадено от КРС);

в) копие на хармонизирано радиолюбителско свидетелство (HAREC) в съответствие с Препоръка T/R 61-02 на СЕРТ или преведен на български език и легализиран документ за радиолюбителски клас, ведно с преведена на български език и легализирана национална радиолюбителска лицензия (изисква се за радиолюбители – чужденци);

г) копие на документ, удостоверяващ пребиваване в Република България (изисква се за радиолюбители – чужденци).

12. Разрешителното за правоспособност на радиолюбител съдържа:

а) номер и дата на издаване;

б) идентификационни данни – три имена и единен граждански номер, съответно личен номер на чужденец;

в) радиолюбителски клас;

г) личен опознавателен знак.

Приложение № 3

към чл. 10

Условия и ред за предоставяне на опознавателни знаци

1. Личните опознавателни знаци се състоят от буквите (националния префикс) LZ и една цифра, следвана от две или три букви от латинската азбука (суфикс). За Южна България (първа зона) се използват цифрите 1, 3, 5, 7 и 9, а за Северна България (втора зона) – 2, 4, 6 и 8.

1.1. Лични опознавателни знаци с трибуквен суфикс се предоставят с цифрите 1, 2, 3 и 4 след националния префикс. На всеки 10 години се извършва анализ относно необходимостта от предоставяне за ползване на знаци с останалите цифри (5 – 9).

1.2. Лични опознавателни знаци с двубуквен суфикс се предоставят на радиолюбители клас 1 при изрично тяхно искане.

1.3. За суфикса в личния опознавателен знак на клубните любителски радиостанции се определя комбинация от три букви на латинската азбука от KAA до KZZ.

2. Опознавателните знаци на любителски ретранслатори, радиофарове и на други видове автоматични любителски стационарни радиостанции се състоят от буквите (националния префикс) LZ и цифрата 0, следвана от три букви от латинската азбука.

3. Временни опознавателни знаци се предоставят във връзка с честване на бележити дати, участие в международни радиолюбителски състезания и експедиции. След буквите (националния префикс) LZ временните опознавателни знаци могат да се състоят от една или повече цифри и от една или повече букви.

3.1. Опознавателни знаци с формат LZ + една цифра (от 0 до 9) + една буква от латинската азбука се предоставят за участие в международни радиолюбителски състезания.

3.2. Опознавателни знаци, започващи с LZ0 и две букви от латинската азбука, се предоставят на радиоклубове за ползване като временни опознавателни знаци при организиране на радиолюбителски състезания.

3.3. Знаците, използвани за участие в радиолюбителски състезания, се предоставят за ползване за срок 5 години. Знаците, използвани във връзка с честване на бележити дати и участие в експедиции, се предоставят за ползване за срока на събитието, но не по-дълъг от една календарна година.

3.4. Временни опознавателни знаци за честване на бележити дати могат да бъдат предоставени

само за дати, които са свързани с радиолобителската дейност или български официални празници.

3.5. Опознавателните знаци по т. 1 не се предоставят като временни опознавателни знаци.

4. Личните слушателски знаци се състоят от буквите (националния префикс) LZ, една цифра, тире и трицифрен пореден номер. Цифрата след LZ се формира съгласно т. 1.

5. Опознавателни знаци MO, MOE, MOI, MOS, MOH и MO5 се предоставят на любителски радиопредаватели, използвани за спорта радиозасичане. Опознавателните знаци се предават автоматично на телеграфия.

6. Лични опознавателни знаци на радиолобители – чужденци се предоставят съгласно т. 1 за поискания от тях срок, но не по-дълъг от периода на пребиваването им, при спазване на изискванията, посочени в т. 7 от приложение № 2.

7. Не се предоставят комбинации, които могат да се объркат със сигнали за бедствие или други от подобен характер, както и комбинации, които са запазени за съкращения, използвани в радиокомуникациите, съгласно т. 19.46 от Радиорегламента на ИТУ.

8. В случаите по т. 1, т. 3.1 и т. 4 един радиолобител или радиоклуб може да притежава само един опознавателен знак.

8.1. В рамките на една календарна година радиолобител или радиоклуб може да притежава само един временен опознавателен знак за честване на бележити дати и експедиции и един временен знак за участие в международни радиолобителски състезания.

8.2. Изключение са случаите по т. 3.2.

9. Опознавателни знаци се предоставят в 30-дневен срок от подаването на заявление по образец съгласно т. 11 от приложение № 2.

9.1. Опознавателен знак се предоставя за ползване на първия по време заявител, който е подал писмено искане. При предоставяне на временен знак за участие в радиолобителски състезания предимство има последният ползвател на знака, при условие че е заявил желание за ползването му в 30-дневен срок от изтичането на срока на действие на знака.

9.2. Опознавателен знак на радиоклуб може да бъде предоставен за ползване на всяко юридическо лице или физическо лице – едноличен търговец, което е определило отговорник на радиоклуба – лице, навършило 18 години и притежаващо разрешително за правоспособност на радиолобител клас 1.

9.3. Опознавателен знак на ретранслатор/радиофар или на друг вид автоматична любителска радиостанция може да бъде предоставен за ползване, ако отговорникът е лице, навършило 18 години и притежаващо разрешително за правоспособност на радиолобител клас 1.

9.4. При подаване на заявление за опознавателен знак на радиоклуб, ретранслатор/радиофар или на друг вид автоматична любителска станция заявителят посочва данни за съответната любителска станция.

9.5. При подаване на заявление за опознавателен знак на радиоклуб заявителят посочва лицето, определено за отговорник на радиоклуба.

9.6. Личен опознавателен знак се предоставя като се вписва в разрешителното за правоспособност на радиолобител.

9.7. Опознавателни знаци, различни от посочените в т. 9.6., се предоставят с писмо.

10. Опознавателен знак се освобождава в следните случаи:

а) при отказ от страна на притежателя, за което се подава писмено заявление, придружено от оригинала на документа, с който е предоставен съответният опознавателен знак;

б) при прекратяване на юридическото лице;

в) при смърт на физическото лице.

11. Освободени опознавателни знаци се предоставят при следните условия:

11.1. знаци по т. 10, буква „в” - след изтичането на 10 години от датата на освобождаването им или от момента на освобождаването им при постъпило писмено съгласие от наследниците;

11.2. лични знаци по т. 10, буква „а” - след изтичането на 5 години от датата на освобождаването им от радиолобител или след изтичането на 1 година от датата на освобождаването

им от радиоклуб, с изключение на случаите, в които предишните ползватели са изразили своето съгласие да се предоставят от датата на тяхното освобождаване;

11.3. лични опознавателни знаци по т. 10, буква „а” - от датата на освобождаването им, когато притежателят на опознавателния знак декларира, че знакът не е използван;

11.4. временни опознавателни знаци и опознавателни знаци на любителски автоматични радиостанции - от датата на освобождаването им;

11.5. при обосновано искане комисията може да реши освободеният знак да не бъде предоставян за по-нататъшно ползване.

12. Радиолобителят може да откаже ползването на предоставения му личен опознавателен знак не повече от 2 пъти.

13. Изключение от т. 12 се допуска, когато при промяна на постоянния адрес на радиолобителя се сменя зоната, определена в личния опознавателен знак по реда на т. 1.

Приложение № 4
към чл. 20

Буква от латиницата	Поясняваща дума	Произнамяне на поясняващата дума	Съответстваща буква от кирилицата	Поясняваща дума, допустима само при радиовръзка между български радиолобители
A	ALFA	АЛФА	А	АНТОН
B	BRAVO	БРАВО	Б	БОРИС
C	CHARLIE	ЧАРЛИ	Ц	ЦВЕТАН
D	DELTA	ДЕЛТА	Д	ДИМИТЪР
E	ECHO	ЕКО	Е	ЕЛЕНА
F	FOXTROT	ФОКСТРОТ	Ф	ФИЛИП
G	GOLF	ГОЛФ	Г	ГЕОРГИ
H	HOTEL	ХОТЕЛ	Х	ХРИСТО
I	INDIA	ИНДИЯ	И	ИВАН
J	JULIETTE	ДЖУЛИЕТ	Й	ЙОРДАН
K	KILO	КИЛО	К	КИРИЛ
L	LIMA	ЛИМА	Л	ЛЮДМИЛ
M	MIKE	МАЙК	М	МАРИЯ
N	NOVEMBER	НОВЕМБЪР	Н	НИКОЛАЙ
O	OSCAR	ОСКАР	О	ОГНЯН
P	PAPA	ПАПА	П	ПЕТЪР
Q	QUEBEC	КВЕБЕК	Щ	ЩЕРЮ
R	ROMEO	РОМЕО	Р	РУМЕН
S	SIERRA	СИЕРА	С	СТЕФАН
T	TANGO	ТАНГО	Т	ТОДОР
U	UNIFORM	ЮНИФОРМ	У	УЛЯНА
V	VICTOR	ВИКТОР	Ж	ЖИВКО
W	WHISKEY	УИСКИ	В	ВАСИЛ
X	X-RAY	ЕКСРЕЙ	Ъ	ЕР-ГОЛЯМ
Y	YANKEE	ЯНКИ	Ь	ЕР-МАЛЪК
Z	ZULU	ЗУЛУ	З	ЗАХАРИ
			Ч	ЧАВДАР
			Ш	ШИПКА
			Ю	ЮЛИЯ
			Я	ЯВОР